

แปลงใหญ่สับปะรด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

พื้นที่
1,016.75 ไร่

คน
159 ราย

รูปแบบการรวมกลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
เพื่อผลิตสับปะรดปัตตาเวียแบบแปลงใหญ่
ก่อตั้งตั้งแต่ปี 2560

สถานะกลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่สับปะรดปลอดภัย

มาตรฐานสินค้า

ได้ GAP สับปะรดปัตตาเวีย เกษตรกร
จำนวน 120 ราย พื้นที่ 734.50 ไร่

- เป็นพื้นที่ราบ และที่ราบเชิงเขา ความเหมาะสมพื้นที่ S2 จำนวน 525.50 ไร่ และ S3 491.25 ไร่
- ดินร่วนปนทรายและดินลูกรัง ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ
- อยู่นอกเขตชลประทาน
- แหล่งน้ำในการทำไร่สับปะรด 70% อาศัยน้ำฝน 30% ใช้น้ำจากการขุดบ่อ

ตำบลบ้านเสด็จ
ตำบลบุญนาควพัฒนา
อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง

สถานการณ์การผลิต

1. ใช้พันธุ์ปัตตาเวียทั้งหมด (ส่งโรงงาน 80% จำหน่ายตลาดผลสด 19% และ แปรรูป 1%)
2. อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีการใช้น้ำจากขุดบ่อบ้าง แต่สภาพพื้นที่ทำให้บ่อที่ขุดไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้ตลอดฤดูกาลผลิต ทำให้ขั้นตอนการผลิตหลัก เช่น การใส่ปุ๋ย และการหยอดสารบังคับดอก ขึ้นกับช่วงฤดูกาลที่ฝนมาเป็นหลัก
3. เกษตรกรไม่ได้วางแผนการผลิตร่วมกัน
4. ผลผลิตเฉลี่ย 3.05 ตัน/ไร่
5. ไม่มีการปลูกพืชแซม เนื่องจากขาดน้ำ

สถานการณ์ตลาด

1. ฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตออกมาก ช่วง พ.ค.- ก.ค.
2. ผลผลิตที่ส่งโรงงานและส่งตลาดบริโภคสด เกษตรกรจะขายผ่านแผงรับซื้อในพื้นที่ และสหกรณ์เป็นหลัก บางส่วนที่ขายเองตามจุดจำหน่ายผลผลิต
3. ราคาตามกลไกตลาด และโรงงานและไม่มีคู่ค้าหรือการทำสัญญาซื้อขายที่แน่นอน

เทคโนโลยีการผลิต

1. ไถเตรียมดินจำนวน 3 ครั้ง
2. ใช้แรงงานคนปลูก โดยถ้าปลูกแบบแถวเดี่ยวใช้หน่อพันธุ์จำนวน 5,000 หน่อ/ไร่ , ถ้าแบบแถวคู่ใช้ 8,000 หน่อ/ไร่ , ถ้าแถวสี่ ใช้ 10,000 หน่อ/ไร่
3. การเก็บเกี่ยวใช้แรงงานคน ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน และมีจ้างแรงงานภายนอกช่วยบ้างบางส่วน
4. การจัดการผลผลิตหลังเก็บเกี่ยวถ้าส่งแผงรวบรวมหรือส่งโรงงาน จะตัดใส่ภาชนะแล้วส่งขายเลย แต่หากส่งตลาด/สหกรณ์ /อื่นๆ จะคัดเกรดก่อนส่งขาย
5. หลังตัดผลสับปะรดไปแล้ว จะปล่อยให้ต้นสับปะรดไว้ และรอจนกว่าฝนมาจึงเริ่มกลับมาดูแลต้นเดิมหากไว้ต่อ หรือรื้อออกหากจะปลูกใหม่

การบริหารจัดการ

ศักยภาพพื้นที่

ประเด็นการพัฒนา

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารภายในกลุ่ม โดยแบ่งหน้าที่ต่างๆในการบริหารจัดการ และมีการระดมทุนด้วยการลงหุ้นในราคาหุ้นละ 10 บาท
2. เกษตรกรตัดสับปะรดส่งขายทันที โดยไม่มีการเก็บไว้ออขาย
3. ผลผลิตสับปะรดที่ตกเกรดไม่มีคุณภาพ จะนำมาหมักทำปุ๋ยชีวภาพ เพื่อใช้รดให้แก่ต้นสับปะรด

1. สามารถขยายผลในปีต่อไป ประมาณ 10% ถ้ามีการจัดการด้านแหล่งน้ำ และแรงงานในการผลิตสับปะรด รวมถึงเงินทุนในการเริ่มต้นบางส่วน
2. เกษตรกรมีความรู้ในการปลูกสับปะรด และมีความสนใจที่จะปรับสัดส่วนการผลิตสับปะรดส่งโรงงานเป็นสับปะรดเพื่อบริโภคผลสด จากสัดส่วน 80 : 20 เป็น 60 : 40 และเน้นการผลิตที่มีคุณภาพ และมีการกระจายช่วงเวลาผลผลิตออกสู่ตลาด

ปัญหาการผลิต

1. ขาดแหล่งน้ำ (นอกเขตชลประทาน และเป็นพื้นที่ดอนเชิงเขา บ่อกักเก็บน้ำไม่ได้ตลอดทั้งฤดูกาล)
2. เกษตรกรขาดแคลนแรงงานในการผลิตสับปะรด

- ด้านการผลิต
1. การพัฒนาแหล่งน้ำ / การจัดหาทำให้เพียงพอและครอบคลุมพื้นที่ปลูก
  2. การให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดภูแล (กรณีปรับเปลี่ยนพันธุ์จากปัตตาเวีย เป็น ภูแล)
  3. การพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ (กรณีปรับเปลี่ยนสับปะรดปัตตาเวียผลสด เป็น สับปะรดปัตตาเวียผลสดเกรด premium / เนื้อน้ำผึ้ง)
  4. การปรับเปลี่ยนสัดส่วนจากสับปะรดที่ส่งโรงงานแปรรูป เป็นสับปะรดบริโภคผลสด
  5. การจัดทำข้อมูลพื้นที่เป็นรายแปลงในส่วนของแปลงที่มีการปรับเปลี่ยนพันธุ์ (ภูแล) เพื่อให้มีข้อมูลสำหรับการวางแผนการผลิตในปีต่อไป
  6. การวางแผนการผลิตให้ออกนอกฤดู และกระจายให้ผลผลิตออกอย่างสม่ำเสมอตลอดฤดูกาล
- ด้านการตลาด
- ขยายตลาดสับปะรด premium (สับปะรดน้ำผึ้ง) / สับปะรดภูแล

ข้อมูลแปลง Mega Farm
แปลงสับปะรด อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

1. ข้อมูลพื้นฐาน	
พื้นที่	1,016.75 ไร่
เกษตรกร	159 ราย เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่
สินค้า	สับปะรด
มาตรฐานสินค้า	ได้รับ GAP สับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย จำนวน 120 ราย พื้นที่ 734.50 ไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ 2 เม.ย.2562)
ลักษณะพื้นที่	ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ และที่ราบเชิงเขา - ความเหมาะสม ปานกลาง (S2) 525.5 ไร่ - ความเหมาะสม น้อย (S3) 491.25 ไร่
สภาพดิน/แหล่งน้ำ	ดิน เป็นดินร่วนปนทรายบางส่วนเป็นดินลูกรังความอุดมสมบูรณ์ต่ำ แหล่งน้ำ สับปะรดอาศัยน้ำฝน 70% อีก 30% ของพื้นที่เป็นแหล่งน้ำอื่น เช่น ขุดบ่อ และมีปัญหาบ่อแห้งน้ำไม่มีในฤดูแล้งเกือบ 6 เดือน
สถานะกลุ่ม (วิสาหกิจ/สหกรณ์/องค์กร)	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่สับปะรดปลอดภัย
รูปแบบกลุ่ม/กิจกรรมกลุ่ม	รวมกลุ่มแบบวิสาหกิจชุมชนและแปลงใหญ่ กิจกรรม ผลิตสับปะรดพันธุ์ปัตตาเวีย
2. สถานการณ์การผลิต	
รูปแบบการผลิต	ร้อยละ 80 จำหน่ายให้กับโรงงาน ร้อยละ 19 จำหน่ายเพื่อบริโภคผลสด ร้อยละ 1 แปรรูปเพื่อจำหน่าย
วางแผนการผลิต	เกษตรกรไม่มีการวางแผนการผลิตร่วมกัน
การปลูกพืชผสมผสาน	ไม่สามารถปลูกได้ เนื่องจากสภาพดินไม่เหมาะสมต่อการปลูกพืชชนิดอื่น (ขาดแคลนน้ำ)
การปรับเปลี่ยนพืชอื่น	ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ เนื่องจากในพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำเพียงพอ และเกษตรกรขาดความชำนาญในการปลูกพืชชนิดอื่นๆ
ผลผลิต	ผลิตเป็นสับปะรดผลสด/แปรรูป เป็นน้ำสับปะรด สับปะรดกวน
ปริมาณการผลิต	3,101.09 ตัน

3. สถานการณ์ตลาด	
ตลาด	<p>เกษตรกร จะจำหน่ายให้กับผู้รวบรวมในพื้นที่ตำบลบ้านเสด็จ เพื่อส่งไปจำหน่ายให้กับจังหวัดปลายทาง</p> <p>ตลาดบริโภคสด ส่งจำหน่ายตลาดไท และพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง เช่น เชียงใหม่ ลำพูน แพร่ ตาก ฯลฯ</p> <p>สับปะรดโรงงาน ส่งโรงงานแปรรูปสับปะรดจังหวัดปลายทาง ประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี ชลบุรี ระยอง ราชบุรี เพชรบุรี</p>
รูปแบบการตลาด	<p>สับปะรดโรงงาน : จะขายผ่านสหกรณ์ และแผงรับซื้อในพื้นที่</p> <p>สับปะรดบริโภคสด : จะขายผ่านสหกรณ์ ,แผงรับซื้อในพื้นที่ , จำหน่ายเองตามจุดจำหน่ายภายในจังหวัด</p>
ช่วงเวลาจำหน่ายผลผลิต	<p>สับปะรดโรงงาน ขายในช่วงเดือน พ.ค. – ก.ค.</p> <p>สับปะรดบริโภคสด จะขายตลอดปี</p>
ตลาด (มีข้อตกลงคู่ค้าที่แน่นอน/มีสัญญา)	ไม่มีคู่ค้าที่แน่นอน
4. การใช้เทคโนโลยีในขบวนการผลิต	
การเตรียมดิน	ไถเตรียมดิน จำนวน 3 ครั้ง
การปลูก	ปลูกแบบแถวเดี่ยว 5,000 หน่อ/ไร่ ,แบบแถวคู่ 8,000 หน่อ/ไร่ , แถวสี่ 10,000 หน่อ/ไร่
การเก็บเกี่ยว	ใช้แรงงานคนในการตัดผลสับปะรด (แรงงานในครัวเรือน และจ้างแรงงานภายนอกครัวเรือน)
การดูแลระหว่างและหลังการเก็บเกี่ยว	<p>การจัดการผลสับปะรด</p> <ul style="list-style-type: none"> -กรณีส่งแผงรับซื้อ ตัดใส่ภาชนะและขนไปส่งขายแผงเลย -กรณีส่งตลาดหรือกลุ่มแปรรูป คัดขนาด และใส่ภาชนะขนไปส่งขาย <p>การจัดการต้นสับปะรดหลังเก็บเกี่ยว</p> <p>เนื่องจากปัญหาขาดแคลนน้ำ หลังตัดจะปล่อยต้นสับปะรดไว้ รอฝนมา จึงเริ่มกลับมาดูแลต้นเดิมหากไว้ต่อ หรือรื้อออกหากจะปลูกใหม่</p>
6. การบริหารจัดการ	
การบริหารจัดการกลุ่ม	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารภายในกลุ่ม โดยแบ่งหน้าที่ต่างๆ ใน การบริหารจัดการ และมีการระดมทุนด้วยการลงหุ้นในราคาหุ้นละ 10 บาท
การบริหารจัดการผลผลิต/การขนส่งผลผลิต (Logistic)	เกษตรกรจะตัดสับปะรดส่งขายเลย โดยไม่มีการเก็บไว้รอขาย
การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร	สับปะรดที่ตกเกรด ไม่มีคุณภาพ กลุ่มมีการนำสับปะรดดังกล่าวมาทำปุ๋ย น้ำหมักชีวภาพเพื่อนำกลับมาใช้พ่นในแปลงสับปะรด

7. ศักยภาพพื้นที่	
การขยายผลในพื้นที่	พื้นที่ที่มีโอกาสขยายผลในปีต่อไป (ประมาณ 10%) ถ้ามีการจัดการทางด้านแหล่งน้ำ แรงงานในการเก็บเกี่ยว รวมถึงเงินทุนในการเริ่มต้นบางส่วน
ปัจจัยที่จะประสบผลสำเร็จ	เกษตรกรมีความรู้ในการปลูกสับปะรด และมีความสนใจที่จะปรับเปลี่ยนสัดส่วนการผลิตสับปะรดส่งโรงงานเป็นสับปะรด เพื่อบริโภคผลสด จากสัดส่วน 80 : 20 เป็น 60 : 40 และเน้นการผลิตที่มีคุณภาพ และมีการกระจายช่วงเวลาผลผลิตออกสู่ตลาด
ปัญหาของพื้นที่	<ol style="list-style-type: none"> 1. เรื่องขาดแคลนน้ำ (นอกเขตชลประทาน และเป็นพื้นที่ดอนเชิงเขา บ่อกักเก็บน้ำไม่ได้ตลอดทั้งฤดูกาล) 2. ขาดแคลนแรงงานในการทำไร่สับปะรด 3. ขาดเทคโนโลยีในการพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การผลิตสับปะรดเพื่อบริโภคผลสดพันธุ์อื่นๆ เช่น ภูแล
8. ประเด็นการพัฒนา	<p>ด้านการผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาแหล่งน้ำ/การจัดการน้ำให้เพียงพอและครอบคลุมพื้นที่ปลูก 2. การให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรดภูแล (กรณีปรับเปลี่ยนพันธุ์จากปัตตาเวีย เป็น ภูแล) 3. การพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ (กรณีปรับเปลี่ยนสับปะรดปัตตาเวีย ผลสดเป็นสับปะรดปัตตาเวียผลสดเกรดpremium/เนื้อน้ำผึ้ง) 4. การปรับเปลี่ยนสัดส่วนจากสับปะรดที่ส่งโรงงานแปรรูป เป็นสับปะรดบริโภคผลสด 5. การจัดทำข้อมูลพื้นที่เป็นรายแปลงในส่วนของแปลงที่มีการปรับเปลี่ยนพันธุ์ (ภูแล) เพื่อให้มีข้อมูลสำหรับการวางแผนการผลิตในปีต่อไป 6. การวางแผนการผลิตให้ออกนอกฤดู และกระจายให้ผลผลิตออกอย่างสม่ำเสมอตลอดฤดูกาล <p>ด้านการตลาด</p> <p>ขยายตลาดสับปะรด premium (สับปะรดน้ำผึ้ง)/สับปะรดภูแล</p>